

AKTIVITETSPLAN 2026

OMSTÄLLNING SKARABORG

INLEDNING

En aktivitetsplan för 2026 har tagits fram efter dialog med kommunerna och berörda samverkansparter där flera av aktiviteterna som påbörjades under 2025 fortsätter att utvecklas vidare och nya aktiviteter tillkommer utifrån identifierade behov.

UPPFÖLJNING

Uppföljning av aktiviteterna sker till kommundirektörer och direktion löpande under året och större insatser rapporteras vid behov. En mer omfattande rapport som beskriver framdrift och resultat görs årligen och presenteras under första möte nästkommande år.

OFÖRÄNDRADE INSATSOMRÅDEN

Aktivitetsplanen för 2026 tar fortsatt utgångspunkt i de insatsområden som beskrivs i uppdraget för Omställning Skaraborg.

- Samhällsplanering
- Etablering
- Kompetens
- Skaraborgs attraktionskraft
- Social hållbarhet
- Samverkan och finansiering

Uppdelningen är ett sätt att strukturera arbetet och dess genomförande. Det finns flera beroenden mellan de olika områdena, varför samverkan är viktig. Under 2026 kommer samarbeten mellan de olika områdena fortsatt stärkas.

Samhällsplanering

Etablering

Kompetens

Skaraborgs attraktionskraft

Social hållbarhet

Samverkan och finansiering

AKTIVITETSPLANENS INNEHÅLL

Det finns många aktiviteter som behöver genomföras för att den industridrivna gröna omställningen i Skaraborg ska lyckas. Dessutom kommer arbetssätt fortsatt behöva anpassas för bästa resultat. För att få kraft i Omställning Skaraborg har en avgränsning gjorts och aktivitetsplanen fokuserar på de aktiviteter som behöver extra prioritet nu för att möjliggöra Skaraborgs omställning.

En tydlig prioritering har gjorts och antalet aktiviteter är färre 2026 än tidigare år. Vid behov kan nya prioriterade aktiviteter föras in i planen och genomförda aktiviteter fasas ut. Ändringar av betydelse kommer att lyftas till kommundirektörer och direktion. Planen innehåller aktiviteter som drivs inom Omställning Skaraborg och resurssätts av personer på kommunalförbundet, i kommunerna och vid behov även hos andra samverkansaktörer.

För bästa måluppfyllelse och effektivitet kommer aktivitetsplanen i relevanta delar samordnas med Skaraborgsgemensamma insatser inom bland annat digitalisering och Klimat 2030 samt nationella och regionala initiativ som är viktiga för att möta den gröna omställningen i Skaraborg. Som exempel kan nämnas att den Regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland aktualiseras där ett av tre kraftsamlingsområden är Industrins gröna omställning, vilket stärker gemensam handling i Västsverige. Nationella initiativ inom SKR och regeringens Accelerationskontor ger möjligheter till samordning även gentemot den nationella nivån.

AKTIVITETER I PLANEN 2026

Nedan presenteras de prioriterade aktiviteterna inom respektive insatsområde.

SAMHÄLLSPLANERING

En ändamålsenlig samhällsplanering skapar nödvändiga förutsättningar för omställningsarbetet. Direktionen har pekat ut bostads- och energiförsörjning samt transportinfrastruktur som de mest prioriterade områdena att samverka kring.

Färdplan Bostäder

För att säkerställa den bostadsförsörjning som omställningen kräver behövs en gemensam plan, som möjliggör för kommunerna att möta bostadsbehovet. Planen benämns Färdplan Bostäder 2030 och utgår från målen i den Delregionala utvecklingsstrategin och den genomförda bostadsförsörjningsanalysen.

Det verktyg som tagits fram för djupanalys av planberedskap kommer att sammanfattas och dokumenteras för att fortsatt kunna utgöra underlag i kommunernas ordinarie arbete. Verktøget ger god möjlighet till en attraktiv bostadsutveckling vid ökad efterfrågan.

Insatser kommer genomföras för att skapa förutsättningar för ökad rörlighet på bostadsmarknaden och ett ändamålsenligt nyttjande av befintligt bostadsbestånd.

Energiförsörjningsplan

Insatser som behöver genomföras för att säkerställa energiförsörjningen har identifierats och sammanfattats i den gemensamma energiförsörjningsplanen för Skaraborg beslutad i direktionen i december 2024.

En uppföljning av arbetet med energiförsörjningsplanen genomförs under slutet av 2025 och början av 2026 med kommunerna och andra aktörer som kan möjliggöra energiförsörjningen i Skaraborg såsom energibolag och nätägare. Utifrån uppföljningen identifieras åtgärder som behöver prioriteras för att säkerställa energiförsörjning i linje med planen. En viktig uppgift är fortsatt att påverka beslutsfattare i de frågor där förbundet eller kommunerna inte själva har rådighet.

Person- och godstransporter

Åtgärder identifieras i dialog med kommunerna utifrån en Skaraborgskontext inom ramen för befintliga processer och vid behov genom utökade insatser. Aktiviteten fokuserar på vad som krävs för att möjliggöra industrins gröna omställning, hållbara och intermodala godstransporter till/från stora etableringar, resmöjligheter mellan större etableringar och bostäder samt andra målpunkter i och utanför Skaraborg.

Arbetet görs bl a genom en utredning för pendling tillsammans med Västtrafik, men också genom att delta vid framtagandet av en uppdatering av Målbild Tåg - arbetet med Storkoll startar 2026. En strategisk inriktning för att tydliggöra Skaraborgs förutsättningar och behov fortsätter också under 2026.

Arbetet inkluderar även den infrastruktur som behövs för att möta behovet. Speciellt fokus läggs på att stärka viktiga järnvägsstråk såsom Västra stambanan och Kinnekullebanan samt logistikhubbar som Skaraborg Logistic Center och Skaraborgs hamnar.

ETABLERING

Det behövs ett förstärkt proaktivt arbete för att tillgodose behoven av investeringar inom näringslivet. Särskild prioritering läggs på det som identifierats nödvändigt för de större etableringarna och expansionerna i Skaraborg, inte minst AB Volvos omställning och nyetablering.

Investeringar bostäder och energi

Aktiviteten syftar till att fortsatt proaktivt attrahera investeringar inom bostäder samt energiproduktion och lagring genom att agera inom Skaraborg, men även gentemot nationella aktörer genom Business Sweden och andra arenor som skapats för att främja grön omställning i Sverige.

Uppsökande kontakt och fortsatt dialog med aktörer som kan möjliggöra önskvärda investeringar, men även påverka genomförandekraften på regional och nationell nivå.

Etableringar

Aktiviteten prioriterar de större investeringarna i Skaraborg, inte minst AB Volvos omställning och nyetablering. Till följd av de stora etableringarna är Skaraborg en intressant plats även för följdetableringar.

Under 2026 sker fortsatt investeringsfrämjande arbete kopplat till följdetableringar genom att skapa ökad kunskap och säkerställa att behov hos underleverantörer och andra potentiella följdetableringar kan tillgodoses.

KOMPETENS

En nödvändig framgångsfaktor för omställningen i Skaraborg är kompetensfrågan. Ett begränsat antal aktiviteter prioriteras och därutöver sker samordning med övrig pågående verksamhet för att möta behoven.

Forskning och högre utbildning

Högskolan i Skövde har en nyckelroll inom kompetensförsörjning genom forskning och högre utbildning. För att säkerställa relevanta akademiska utbildningar med kapacitet att möta omställningen krävs nära samverkan näringslivet för att fånga behoven och ett gemensamt arbete för att främja högskolans utveckling. Under 2026 sker en intensifierad dialog med Högskolan i Skövde och andra relevanta aktörer såsom Skövde Science park och IDC.

För att ytterligare komplettera och öka tillgången till högre utbildning behövs ett utvecklat samarbete även med andra lärosäten.

STEM-strategi Skaraborg

För att möta behoven vid Skaraborgs nyindustrialisering behöver utbildningar inom naturvetenskap, teknologi, ingenjörsvetenskap och matematik (STEM) stärkas. Inom ramen för aktiviteten genomförs en inventering av vilka satsningar som görs och kartläggning av vilka utbildningar som finns riktade mot STEM. Med utgångspunkt i detta underlag och den nationella STEM-strategin görs en anpassning av åtgärder utifrån Skaraborgs förutsättningar och behov.

En STEM-strategi på Skaraborgsnivå kan utgöra grund för fortsatt arbete inom strategiskt viktiga områden för att stärka kompetensförsörjningen och därmed konkurrenskraften inom Skaraborgs framtida industri.

SKARABORG'S ATTRAKTIONSKRAFT

Skaraborg ska fortsatt vara en attraktiv plats, där människor vill bo och leva med målsättningen att attrahera nya invånare och möta behoven inom den investeringsfrämjande verksamheten och omställningens kompetensförsörjning.

Platsutveckling

Under 2026 kommer den framtagna platsberättelsen fortsätta spridas och användas och nästa steg tas genom att Skaraborgsgemensamma aktörer samverkar för att stärka Skaraborgs attraktivitet.

De tre Skaraborgsgemensamma plattformarna kommer att stärka sitt samarbete och även initiera nya samverkansformer tillsammans med näringsliv, akademi och offentliga aktörer inspirerat av det nationella arbetet Team Sweden.

Syftet är att stärka bilden av Skaraborg inom och utanför Skaraborg för att attrahera befintliga och nya företag, befintliga och nya invånare samt besökare.

Attraktiva livsmiljöer

Aktiviteten fokuserar på att skapa förutsättningar för attraktiva hållbara livsmiljöer genom att skapa synergier mellan samhällsplanering, kultur och innovation och öppna dörrar till plattformen New European Bauhaus (NEB) för såväl kunskapsutbyte som potentiella finansieringsmöjligheter.

SOCIAL HÅLLBARHET

När samhällen växer snabbt kan trygghet och säkerhet påverkas på andra sätt än vid traditionell utvecklingstakt. Mot bakgrund av det genomförs ett arbete för att bygga kunskap och arbeta fram folkhälsofrämjande och trygghetsskapande åtgärder.

Risk- och möjlighetsanalys

En sociala risk- och möjlighetsanalys har genomförts i samverkan med Länsstyrelsen och polisen. Arbetet har tagit utgångspunkt i Mariestad. Utöver analyser och insatser har ett omfattande kunskapsunderlag tagits fram som finns tillgängligt för alla kommuner att använda som stöd i sitt arbete.

Under 2026 kommer genomförd analys och samverkan tas vidare genom att bredda till fler kommuner och fler områden.

SAMVERKAN OCH FINANSIERING

Det krävs nya sätt att arbeta för att nå önskade resultat inom omställningsarbetet. De aktiviteter som genomförts hittills har till stora delar hanterats i ordinarie verksamhet, men framöver kan utökade resurser krävas för att möta behoven.

Extern finansiering

För att säkerställa finansiering av omställningsarbetet behöver olika finansieringslösningar identifieras och bedömas, såsom projekt och program regionalt, nationellt och internationellt. Utifrån identifierade lösningar kan nästa steg tas för att åstadkomma ansökningar och samarbeten i syfte att stärka extern finansiering i valda delar.

Investeringsplan Skaraborg

Omställningen innebär stora investeringar för kommunerna. För att få mer kunskap genomförs ett arbete där de långsiktiga finansieringsbehoven övergripande identifieras. De kan sedan utgöra underlag för ställningstagande kring hur behoven bör hanteras.

Initialt tas olika scenarier fram för Skaraborgs befolkningsutveckling i syfte att utgöra planeringsunderlag för att översiktligt kunna uppskatta kommande gemensamma investeringsbehov.